

Introduktion til Genoprettende Stormøder

Jeg vil gerne foreslå en måde at håndtere kriminalitet blandt unge på, som jeg har gode erfaringer med. Jeg vil gerne bidrage til at både medlemmer af lokalsamfundet, forurettede og gerningsmænd kan få talt ud om det, der er sket. At den forurettede får en forklaring, at gerningsmanden forstår de konsekvenser, hans handling har for både den forurettede og lokalsamfundet. At parterne oplever en empowerment ved selv at tage ejerskab af konflikten. Med disse sider vil jeg fortælle kort om begrebet Genoprettende Stormøde, som er min oversættelse af begrebet Restorative Circles, udviklet af Dominic Barter.¹

Som konfliktrådsmedgælder kommer jeg ud til situationer, hvor en part oplever enorm krænkelse, afmagt og vrede i forhold til den anden part. Ofte oplever alle parter i en konflikt krænkelse på en eller anden måde i relation til det skete, også selv om man ikke selv er direkte offer i sagen.

Hvis relationerne skal genoprettes, og skaden gøres god igen, så skal der ske noget nyt. Det er her, jeg kommer ind i billedet. Jeg arbejder ud fra en forståelse om at:

Alle mennesker har et fundamentalt behov for at blive forstået, set og hørt af sine omgivelser

Alle mennesker vil gerne hinanden det godt

Alle mennesker vil gerne have medbestemmelse over deres egen situation

Alle mennesker vil gerne være del af et fællesskab

Det er netop disse værdier, som er krænket i de konflikter jeg mægler i. Så når jeg på et gen-oprettende stormøde eksplicit genetablerer et rum for disse værdier, så oplever jeg at selv svære konflikter og krænkende handlinger kan udredes og genoprettes.

¹ Se: side 41 "Radical Efficiency, Different, better, lower cost public services" 2010, Gillinson, Horne and Baek

Det jeg gør, når jeg faciliterer et sådant møde er flere ting. Inden selve mødet starter jeg med at lytte til alle parter hver for sig, at møde dem med empati, at virkeligt forstå hvordan det er at være dem i deres situation. Det opfylder øjeblikkeligt deres behov for at blive forstået, set og hørt for hvad der er sket for dem. Efter at have talt med alle parter indkalder jeg til et møde, hvor jeg foreslår at vi arbejder med disse tre spørgsmål:

- 1) Hvad vil du gerne fortælle til hvem angående hvordan du har det lige nu i forhold til det, som er sket, og de konsekvenser det har haft for dig?
- 2) Hvad vil du gerne fortælle til hvem angående hvad der fik dig til at handle som du gjorde?
- 3) Hvad vil du gerne at der sker nu, hvad kan du tilbyde, hvad vil du bede andre om, som kan hjælpe til at genoprette den skade, som er sket?

Det er bestemt ikke en tilfældig rækkefølge. For alle parter starter med virkeligt gerne at ville få fortalt, hvad der ligger dem på hjerte og hvad der er vigtigt for dem. Når parterne oplever at blive hørt for det, de har at sige, så er de helt naturligt parate til at lytte til og forstå den andens virkelighed.

Når vi er nået dertil hvor alle oplever sig hørt og forstået, så begynder parterne helt af sig selv at tale om fremtiden, hvad kan de gøre sammen som vil være rart for alle og som kan genoprette den skade, som er sket.

Når jeg faciliterer et genoprettede stormøde, så bidrager jeg med nogle færdigheder, som medvirker til at mødet kan få et positivt resultat. Jeg starter mødet med at bede om alle parters samtykke til disse fælles hensigter for mødet:

- Alle til dette møde er her frivilligt, og kan forlade mødet når som helst
- Vi gentager hvad vi hører andre sige til os, så alle bliver hørt og forstået
- Alle har lige ret til at udtrykke sig og blive hørt af de andre
- Alle beslutninger til dette møde træffes enstemmigt og frivilligt

Jeg oversætter "voldelige" udsagn til "ikke-voldelige" udsagn, fx kunne en forurettet sige: *"Dit dumme svin, du fortjener simpelthen en hård straf som gør ondt!"*

En gerningsmand reagerer oftest med enorm skyld når han hører disse ord. Her træder jeg til og oversætter ordene til noget, som jeg gætter på kan skabe mere kontakt mellem deltagerne. Jeg vil gerne at også gerningsmanden oplever tryghed

ved sin deltagelse, for hvis ikke han gør det, så er han langt mindre tilbøjelig til at tage fuldt og helt ansvar for sine handlinger. Det formindsker muligheden for at han aldrig gentager sin krænkende handling. Så jeg spørger den forurettede; *"Er du dybt, dybt ulykkelig over de konsekvenser hans handling har forårsaget, og vil du fanme ha' at han skal forstå hvor ufatteligt meget skade hans handlinger har forårsaget?"*

Hvis den forurettede svarer ja, så beder jeg gerningsmanden om at fortælle tilbage hvad han har hørt den forurettede sige. Det stimulerer ofte en enorm sorg hos gerningsmanden virkeligt at tage ordene ind, at høre det, og at fortælle det tilbage til den forurettede.

Dvs at hver gang A siger noget til B, så beder jeg B om at fortælle tilbage til A ,hvad B har hørt A sige. Det er en metode, som bidrager med flere positive ting: det forhindrer at en diskussion "løber løbsk"; det medvirker til, at den som taler virkeligt oplever sig hørt; og det kortslutter al retorik som går ud på "at vinde" over den anden part med argumenter.

Efterhånden som alle får fortalt hvad de har brug for at udtrykke, og efterhånden som deltagere får stillet og besvaret spørgsmål, så ændrer energien sig. Langsomt reduceres spændingerne og erstattes af gensidig forståelse for hinandens situationer. Parterne får empati for hinanden. Når det sker, så begynder parterne helt automatisk at tale om fremtiden.

I den sidste del af mødet faciliterer jeg en beslutningsproces, som søger at inkludere alles interesser, og som resulterer i en handlingsplan, som alle kan stemme for. Det gør jeg ved at lave 3 runder i gruppen, hvor alle får mulighed for at udtrykke sig.

I den første runde spørger jeg alle en ad gangen om deres forslag til en handlingsplan, som de tror alle kan være tilfredse med. Alle forslagene fra alle deltagere skriver jeg op på en tavle.

Herefter tager jeg en ny runde hvor jeg spørger hver enkelt hvad der skal ændres i de forslag, der står på tavlen for at vedkommende kan stemme ja til det. Disse forslag skriver jeg på tavlen ved siden af de første forslag.

I den tredje runde foreslår jeg et samlet færdigt forslag som jeg sammensætter ud fra forslagene på tavlen. Dette samlede forslag beder jeg hver enkelt om enten at stemme ja eller nej til. Hvis en eller flere stemmer nej, så gentages processen.

Jeg pointerer for hele gruppen at det bliver en bedre aftale, hvis nogen stemmer nej, fordi hver gang der er en, som stemmer nej, så får vi alle sammen mulighed for at forbedre aftalen. Jeg siger også at hvis vi kan lave en aftale, som alle kan stemme helhjertet ja til, så stiger chancen for at aftalen overholdes og at alle kan få deres behov opfyldt.

Jeg er begyndt på at presse lidt på for at høre nogen stemme nej, for når vi er nået hertil i processen, så kan parterne være enormt opstemte og venligtsindede og vil bare hinanden det bedste. Og så kan man i øjeblikkets gode humør komme til at stemme ja til noget, som man måske hellere ville stemme nej til dagen efter. Når alle stemmer ja er handlingsplanen vedtaget.

Når mødet nærmer sig slutningen, så kan jeg nogle gange godt lide at forlade det et kort øjeblik for fx at gå på wc. Når jeg kommer tilbage og oplever at processen lever videre, at parterne måske ikke engang har bemærket mit fravær, så ved jeg at mødet er blevet en succes. Parterne har taget ejerskab af deres konflikt og af deres fællesskab, og jeg har gjort mit arbejde – ved at blive overflødig.

Hvad folk fortæller om disse møder:

Gerningsmanden fortæller at det er både hårdt men også rart at kunne se folk i øjnene; at det virker rensende at påtage sig ansvaret for sine handlinger.

Den forurettede fortæller at det er godt at mærke gerningsmanden virkeligt forstå omfanget af den skade, hans handlinger har forårsaget. Og at se gerningsmanden som et menneske undervejs i processen i særligt høj grad bidrager til at få genoprettet trygheden og tilliden til livet igen.

Medlemmer af samfundet fortæller at det er en meget bevægende og rørende oplevelse at være deltager, og at det styrker oplevelsen af at være et en del af et samfund, hvor man i fællesskab kan komme videre på en måde, som virker og er rar for alle.